

DECIZIA nr.319

din 19 iunie 2013

asupra obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor

art.I pct.18 [referitoare la modificarea art.24] și ale art.I pct.19 [referitoare la introducerea art.24²] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor

Augustin Zegrean	- președinte
Valer Dorneanu	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Iulia Antoanella Motoc	- judecător
Mona -Maria Pivniceru	- judecător
Puskás Valentin Zoltán	- judecător
Tudorel Toader	- judecător
Marieta Safta	- prim magistrat-asistent

I. 1. Cu Adresa nr.936 din 26 aprilie 2013, Președintele României a transmis Curții Constituționale obiecția de neconstituționalitate referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost formulată în temeiul art.146 lit.a) din Constituție și al art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.1645 din 29 aprilie 2013 și formează obiectul Dosarului nr.297 A/2013.

II. În motivarea obiecției de neconstituționalitate se susține că sintagma *"indicarea cazului prevăzut de Codul de procedură penală și motivele concrete și temeinice care justifică luarea măsurii preventive sau dispunerea percheziției"* cuprinsă în art.24 alin.(1) din lege conduce la concluzia că Senatul sau Camera Deputaților se poate pronunța asupra calificării juridice a faptei imputate sau asupra temeiniciei acesteia.

Referirile exprese la *"motivele concrete și temeinice"* extrapolează aspectele legate de admisibilitatea, administrarea și chiar aprecierea probelor, atribute exclusive ale magistratului, de la puterea judecătorească la reprezentanții puterii legislative. Aceasta întrucât temeinicia, precum și caracterul concret al motivelor nu pot fi stabilite în afara cadrului trasat de legalitatea, relevanța, concludența și utilitatea probelor. Se apreciază că, în acest fel, în etapa încuviințării reținerii, arestării sau percheziției, competența plenului fiecărei Camere va exceda unei simple evaluări sau aprecieri legate de seriozitatea și lipsa arbitrariului la luarea măsurilor respective și va putea produce consecințe directe și indirecte pe terenul asigurării intereselor urmăririi penale sau al judecării.

Altfel spus, interpretarea dispozițiilor legale menționate în sensul că Parlamentul, prin Camerele sale, precum și comisia parlamentară care are în competență analizarea situațiilor privind imunitatea, examinează sub aspectul motivelor concrete, legale și temeinice cererea de reținere, arestare sau percheziție a unui deputat sau senator ori cererea de începere a urmăririi penale a unui membru al Guvernului care are și calitatea de deputat sau senator, contravin principiului separației puterilor în stat, întrucât o asemenea atribuție este cu totul străină statutului juridic constituțional, rolului și funcțiilor celor două Camere ale Parlamentului și conduce la încălcarea rolului puterii judecătorești.

Prin obligativitatea indicării în cerere sau în sesizare a motivelor concrete, legale și temeinice pentru care se justifică o anumită măsură sau începerea urmăririi penale, se poate naște convingerea că Parlamentul, prin Camera competentă, ar urma să judece faptele penale imputate unui deputat sau senator ori unui membru al Guvernului. Or, art.126 alin.(1) din Constituția României stabilește fără echivoc că justiția se realizează numai prin instanțele judecătorești, singurele în măsură să asigure o justiție unică, imparțială și egală,

astfel cum prevede art.124 alin.(2) din Constituție. Camerele nu au atribuții constituționale de a se pronunța asupra calificării juridice sau a temeiniciei imputației, întrucât ar echivala cu încălcarea competenței și independenței puterii judecătorești.

Se arată că aceleași argumente juridice rămân valabile și în cazul dispozițiilor art.24² din legea criticată.

III. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992, sesizarea a fost transmisă președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și formula punctele de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

IV. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis punctul său de vedere cu Adresa nr.51/2857 din 17 mai 2013, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.1894 din 17 mai 2013, prin care apreciază că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată.

În punctul de vedere exprimat se arată că reglementarea imunității parlamentare prin dispozițiile contestate nu excedează cadrul constituțional care configurează regimul juridic general al mandatului parlamentar, cât timp se prevede în detaliu modul în care cele două Camere ale Parlamentului exercită atribuții în acest domeniu. Norma criticată este de natură a indica elementele pe care le-ar avea în vedere Camera Deputaților și Senatul, după caz, pentru a îndeplini în cunoștință de cauză obligația constituțională în conformitate cu prevederile art.72 alin.(2) din Constituție. Înlăturarea acestor prevederi ar duce la ignorarea dispozițiilor constituționale menționate, care au caracter imperativ, cele două Camere fiind ținute să îndeplinească această atribuție, care nu este reglementată de legiuitorul constituant ca o simplă formalitate. Acesta a lăsat la latitudinea celor două Camere atât adoptarea deciziei, cât și modalitatea în care aleg să decidă, având în vedere că Legea fundamentală nu circumstanțiază sub

nici un aspect actul de decizie al acestora. Pentru ca decizia deputaților sau a senatorilor să nu fie una arbitrară, politică, după reguli imprecise și aleatorii, sunt necesare câteva elemente care să confere actului de decizie un caracter întemeiat având în vedere dispozițiile art.69 alin.(2) din Constituție, prin care se reglementează caracterul reprezentativ al mandatului parlamentar, cu interdicția expresă a mandatului imperativ.

În același punct de vedere se remarcă faptul că nu au existat obiecții din partea Consiliului Superior al Magistraturii ori a Înaltei Curți de Casație și Justiție, cărora le-au fost transmise textele de lege spre informare și consultare, nici amendamente respinse cu privire la aceste prevederi legale, după cum nici Președintele României nu a semnalat aceste aspecte în cererea de reexaminare înaintată anterior.

Procedura parlamentară nefiind formală, art.72 alin.(2) din Constituție precizează în mod expres *"după ascultarea lor"*, prin aceasta deducându-se o apreciere a membrilor Camerei respective, atât asupra susținerilor și probelor depuse de Parchet, cât și a susținerilor și probelor parlamentarului din cauza respectivă. Totodată, art.72 alin.(3) din Constituție prevede expres *"în cazul în care Camera sesizată constată că nu există temei pentru reținere [...]"*, ceea ce conduce la concluzia că pentru a constata se analizează probe și nu simple referate ale procurorilor.

Cu referire la dispozițiile art.24² din lege, criticate de asemenea de autorul sesizării, se apreciază că procedura parlamentară aplicabilă descrisă de acestea diferă în mod fundamental de procedura procesuală, iar aprecierea unei Camere cu privire la fapte care trebuie determinate nu echivalează cu prerogativele instanței de judecată.

În concluzie, se arată că nu se poate reține ideea că Senatul sau Camera Deputaților se poate pronunța asupra calificării juridice a faptei sau asupra

temeinicieii acestora, atribute care sunt reglementate prin Legea fundamentală în competența instanțelor de judecată, conform regulilor procesuale incidente.

V. Președintele Senatului și Guvernul nu au transmis Curții Constituționale punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul judecătorului - raportor, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, reține următoarele:

VI. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție și ale art.1, 10, 15, 16 și 18 din Legea nr.47/1992 pentru organizarea și funcționarea Curții Constituționale, să soluționeze sesizarea de neconstituționalitate formulată de Președintele României.

VII. Obiectul sesizării, astfel cum rezultă din examinarea motivării acesteia, îl constituie dispozițiile art.I pct.18 [referitoare la modificarea art.24] și ale art.I pct.19 [referitoare la introducerea art.24²] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor.

Dispozițiile art.I pct.18 și pct.19 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor au următorul cuprins :

- **art.I pct.18:** «Articolul 24 se modifică și va avea următorul cuprins :

”ARTICOLUL 24

Procedura în caz de reținere, arestare sau percheziție

(1) Cererea de reținere, arestare sau percheziție a deputatului ori a senatorului se adresează de către ministrul justiției președintelui Camerei din

care deputatul sau senatorul face parte, pentru a fi supusă aprobării plenului Camerei respective, în temeiul art.72 din Constituția României, republicată. Cererea trebuie să conțină indicarea cazului prevăzut de Codul de procedură penală și motivele concrete și temeinice care justifică luarea măsurii preventive sau dispunerea percheziției.

(2) Președintele Camerei din care face parte deputatul sau senatorul aduce de îndată cererea la cunoștința Biroului permanent, care o trimite comisiei care are în competență analizarea situațiilor privind imunitatea, pentru a întocmi un raport în termen de cel mult 3 zile. Raportul comisiei va face referiri punctuale la motivele concrete, legale și temeinice invocate. Raportul comisiei se aprobă prin votul secret al majorității membrilor prezenți.

(3) Hotărârea privind aprobarea cererii ministrului justiției se supune spre dezbateră și adoptare plenului Camerei din care face parte deputatul sau senatorul, în termen de 5 zile de la depunerea raportului, cu respectarea prevederilor art.67 și ale art.76 alin.(2) din Constituția României, republicată.

(4) Hotărârea privind aprobarea cererii ministrului justiției se adoptă cu votul secret al majorității membrilor prezenți. Aceasta se comunică de îndată ministrului justiției și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Hotărârea intră în vigoare la data comunicării acesteia către ministrul justiției.

(5) În condițiile în care Camera Deputaților sau Senatul, după caz, nu este în sesiune, președintele Camerei respective ia măsurile necesare respectării termenelor prevăzute în prezentul articol.”

-art.I pct.19 – După articolul 24 se introduc două noi articole, art.24¹ și 24², cu următorul cuprins : [...]

”ARTICOLUL 24²

**Procedura în cazul cererii de începere a urmăririi penale
a unui membru al Guvernului care are și calitatea de deputat sau de
senator**

(1) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sesizează Camera Deputaților și Senatul, după caz, pentru a cere începerea urmăririi penale pentru săvârșirea unei fapte penale care are legătură cu exercitarea mandatului unui membru al Guvernului care are și calitatea de deputat sau de senator, în temeiul art.109 din Constituția României, republicată. Sesizarea trebuie să conțină motivele concrete, legale și temeinice care justifică începerea urmăririi penale.

(2) Președintele Camerei sesizate prezintă Biroului permanent cererea, iar acesta sesizează comisia care are în competență analizarea situațiilor privind imunitatea, pentru întocmirea unui raport, stabilind și un termen pentru depunerea acestuia, care nu poate fi mai mare de 20 de zile.

(3) Comisia solicită audierea deputatului sau a senatorului respectiv, iar în cazul în care acesta refuză să se prezinte, aceasta se consemnează în raportul comisiei.

(4) Raportul comisiei va face referiri punctuale la motivele concrete, legale și temeinice invocate ; acesta se aprobă prin votul secret al majorității membrilor prezenți.

(5) Hotărârea privind aprobarea cererii de începere a urmăririi penale se supune spre dezbatere și adoptare plenului respectivei Camere în termen de 5 zile de la depunerea raportului. Aceasta se adoptă cu respectarea prevederilor art.67 și ale art.76 alin.(2) din Constituția României, republicată. Votul este secret și se exprimă prin bile.

(6) Hotărârea privind aprobarea cererii de începere a urmăririi penale a unui membru al Guvernului care are și calitatea de deputat sau de senator se transmite Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Președintele României, de către președintele Camerei respective.

(7) Prevederile prezentului articol se aplică în mod corespunzător și foștilor membri ai Guvernului care au calitatea de deputat sau de senator pentru faptele săvârșite în calitate de membru al Guvernului”.

VIII. În motivarea obiecției de neconstituționalitate se susține încălcarea dispozițiilor constituționale ale art.1 alin.(4) potrivit căroră *”Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale”*, ale art.124 alin.(2) potrivit căroră *”Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți”*, precum și ale art.126 alin.(1), care stabilesc că *”Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege”*.

IX. Cadrul constituțional, legal și regulamentar în materia imunității parlamentare

Înainte de a proceda la analiza criticilor punctuale formulate, Curtea a examinat cadrul normativ în vigoare în materia imunității parlamentare, cu referire specială la procedura ridicării imunității.

Acest cadru este dat de art.72 din Constituție și de normele dezvoltătoare cuprinse în Legea nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.763 din 12 noiembrie 2008, cu modificările și completările ulterioare, Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr.8/1994, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 35 din 16 ianuarie 2006, cu modificările și completările ulterioare, și Regulamentul Senatului, aprobat prin Hotărârea Senatului nr.28/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.948 din 25 octombrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, după cum urmează:

Art.72 din Constituție – *Imunitatea parlamentară*:

”(1) Deputații și senatorii nu pot fi trași la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

(2) Deputații și senatorii pot fi urmăriți și trimiși în judecată penală pentru fapte care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului, dar nu pot fi percheziționați, reținuți sau arestați fără

încuviințarea Camerei din care fac parte, după ascultarea lor. Urmărirea și trimiterea în judecată penală se pot face numai de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(3) În caz de infracțiune flagrantă, deputații sau senatorii pot fi reținuți și supuși percheziției. Ministrul justiției îl va informa neîntârziat pe președintele Camerei asupra reținerii și a percheziției. În cazul în care Camera sesizată constată că nu există temei pentru reținere, va dispune imediat revocarea acestei măsuri.”

- art.24 din Legea nr.96/2006 - Procedura în caz de reținere, arestare sau percheziție:

”(1) Cererea de reținere, arestare sau percheziție a deputatului ori a senatorului se adresează președintelui Camerei din care face parte de către ministrul justiției.

(2) Președintele Camerei din care face parte deputatul sau senatorul aduce de îndată cererea la cunostința Biroului permanent, după care o trimite Comisiei juridice respective, care va întocmi un raport în termen de 3 zile. Hotărârea Comisiei juridice se adoptă prin votul secret al majorității membrilor săi.

(3) Cererea ministrului justiției, însoțită de raportul Comisiei juridice, se supune spre dezbateri și adoptare plenului Camerei din care face parte deputatul sau senatorul, în termen de 5 zile de la depunerea raportului.

(4) Camera hotărăște asupra cererii cu votul secret al majorității membrilor săi. Hotărârea Camerei se comunică de îndată ministrului justiției și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, în termen de 3 zile. Data comunicării către ministrul justiției este data intrării în vigoare a hotărârii.

(5) În condițiile în care Parlamentul se găsește în vacanță, președintele Camerei ia măsurile necesare respectării termenelor prevăzute în prezentul articol.”

- art.195 din Regulamentul Camerei Deputaților [cuprins în Capitolul IV Statutul deputatului, Secțiunea 1 – Imunitatea parlamentară]:

”[...] (2) Cererea de reținere, arestare sau percheziție se adresează președintelui Camerei Deputaților de către ministrul justiției. Săvârșirea sau descoperirea ulterioară a unor noi fapte penale determină introducerea unei noi cereri de reținere, arestare sau percheziție.

(3) Președintele Camerei aduce la cunoștință deputaților cererea, în ședință publică, după care o trimite de îndată Comisiei juridice, de disciplină și imunități spre examinare, care va stabili, prin raportul său, dacă există sau nu există motive temeinice pentru aprobarea cererii. Hotărârea comisiei se adoptă, în cel mult 5 zile de la sesizare, prin votul majorității membrilor acesteia. Votul este secret.

(4) Ministrul justiției va înainta Comisiei juridice, de disciplină și imunități toate documentele pe care aceasta le solicită; în caz de refuz comisia se va adresa Camerei Deputaților, prin intermediul Biroului permanent, pentru a hotărî cu privire la acest refuz.

(5) Cererea prevăzută la alin. (2), împreună cu raportul comisiei, se înaintează grupului parlamentar din care face parte deputatul în cauză. Grupul își va exprima punctul de vedere cu privire la cerere într-un raport scris, în termen de 5 zile de la data sesizării grupului.

(6) În cazul deputaților care nu fac parte din nici un grup parlamentar, aceștia pot să depună la Biroul permanent punctul de vedere cu privire la cerere.

(7) Raportul comisiei împreună cu raportul grupului parlamentar se înaintează Biroului permanent și se supun dezbaterii și aprobării Camerei Deputaților.

(8) Camera Deputaților se va pronunța asupra măsurii în cel mult 20 de zile de la sesizare, cu votul majorității membrilor prezenți.”

Art.172 și art.173 din Regulamentul Senatului [cuprinse în Capitolul IV Statutul senatorului, Secțiunea 1 – Imunitatea parlamentară]:

- Art.172: "[...] (6) Cererea de autorizare a trimiterii în judecată, penală ori contravențională, precum și cererea de reținere, de arestare sau de percheziție se adresează președintelui Senatului de către ministrul justiției.

(7) Președintele Senatului aduce cererea la cunoștință senatorilor în ședință publică, după care o trimite de îndată Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări spre examinare, care va stabili dacă a fost sau nu a fost făcută în scopul de a-l abate pe senator de la exercițiul funcției sale. Hotărârea comisiei se adoptă prin votul secret al majorității membrilor acesteia.

(8) Biroul permanent al Senatului supune, spre dezbateri și aprobare, plenului, raportul comisiei, temeinic motivat, în termen de 15 zile de la data depunerii lui.

(9) Cererile de reținere, de arestare, de percheziție se înscriu cu prioritate pe ordinea de zi.

- Art.173. - Senatul hotărăște asupra cererii cu votul secret al majorității membrilor săi”.

Examinarea acestor dispoziții relevă existența unor paralelisme legislative, în sensul că norme cu caracter procedural privind cazurile de reținere, arestare sau percheziție a deputaților și senatorilor sunt stabilite atât la nivelul legii organice (Legea nr.96/2006), cât și la nivelul regulamentelor

parlamentare. Or, sub acest aspect, Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 21 aprilie 2010, stabilește în art.14 alin.(1) că *”Reglementările de același nivel și având același obiect se cuprind, de regulă, într-un singur act normativ.”*

În același sens, Curtea Constituțională a statuat că se impune ca regulile de procedură să fie stabilite prin regulamentele celor două Camere, iar nu prin lege (a se vedea Decizia nr.81 din 27 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.136 din 14 martie 2013). De asemenea, sistematizarea reglementărilor referitoare la activitatea parlamentară și cuprinderea lor într-un volum, în sensul aceleiași decizii a Curții Constituționale, ar veni în sprijinul eliminării unor astfel de paralelisme, facilitând activitatea parlamentară.

X. Cu privire la criticile punctuale formulate:

1. Curtea constată că prin dispozițiile art.I pct.18 [referitoare la modificarea art.24] și ale art.I pct.19 [referitoare la introducerea art.24²] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, ce formează obiectul sesizării, se menține deficiența de tehnică legislativă mai sus relevată. În aceste texte, legiuitorul dezvoltă regulile privitoare la procedura reținerii, arestării sau percheziției deputaților sau senatorilor, cu referire distinctă la membrii Guvernului care au și calitatea de deputat sau de senator. Reglementarea acestei proceduri este criticată în prezenta cauză, motivându-se, în esență, că induce concluzia că Senatul sau Camera Deputaților se pot pronunța asupra calificării juridice a faptei sau asupra temeiniciei acesteia, în contradicție cu prevederile constituționale care reglementează principiul separației puterilor în stat, precum și înfăptuirea justiției.

2. Curtea constată că aceste critici sunt întemeiate, întrucât terminologia utilizată de legiuitor pentru reglementarea procedurii menționate este confuză

și lipsită de predictibilitate, fiind susceptibilă de a conduce la interpretări în sensul celor arătate în motivarea sesizării.

3. Astfel, art.24 alin.(1) din lege, în noua redactare, prevede că cererea de reținere, arestare sau percheziție a deputatului ori a senatorului *„trebuie să conțină indicarea cazului prevăzut de Codul de procedură penală și motivele concrete și temeinice care justifică luarea măsurii preventive sau dispunerea percheziției”*, iar alin.(2) al aceluiași articol stabilește că *”raportul comisiei va face referiri punctuale la motivele concrete, legale și temeinice invocate.”* De asemenea, art.24² din lege, nou introdus, stabilește în alin.(1) că sesizarea trebuie să conțină *„motivele concrete, legale și temeinice”* care justifică începerea urmăririi penale, iar în alin.(4) că *”raportul comisiei va face referiri punctuale la motivele concrete, legale și temeinice invocate ”*.

Este evidentă preocuparea legiuitorului de a asigura fundamentarea cererii de reținere, arestare și percheziție, atât în fapt, cât și în drept, în scopul de a oferi posibilitatea aprecierii seriozității și bune - credințe a măsurii solicitate, în sensul că aceasta are în vedere fapte concret determinate și nu e inspirată de motive politice. Cu toate acestea, modul de redactare a dispozițiilor criticate, și anume referirea, întărită prin repetiție, la *”motive temeinice”*, conduce la interpretarea potrivit căreia Camerele sesizate cu astfel de cereri realizează mai mult decât o apreciere a seriozității și loialității măsurii în cauză, interferând nepermis cu activitatea specifică instanțelor de judecată, singurele în măsură să se pronunțe asupra calificării juridice sau a temeiniciei imputației.

Curtea constată în acest sens că și textul constituțional de referință în materia imunității parlamentare utilizează noțiunea de *”temei”*, însă într-un alt înțeles juridic decât cel la care se referă normele criticate. Astfel, art.72 alin.(3) teza finală din Constituție prevede că, *”în cazul în care Camera sesizată constată că nu există temei pentru reținere, va dispune imediat revocarea acestei măsuri”*. Sensul noțiunii de *”temei”* este cel explicitat de Curte în jurisprudența sa, de exemplu atunci când, examinând dispozițiile incidente în

această materie cuprinse în Regulamentul Senatului, a reținut, cu privire la imunitatea parlamentară, că aceasta „constituie o măsură de protecție constituțională a mandatului parlamentar [...]. Esența acestei protecții constă în aceea că poate fi ridicată numai de Cameră și numai în considerarea temeiului de fapt și de drept care justifică reținerea, arestarea, percheziționarea sau trimiterea în judecată, penală sau contravențională, a senatorului.” (Decizia nr.46 din 17 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 131 din 27 mai 1994). Așadar, în sensul art.72 din Constituție, noțiunea de ”temei” vizează fundamentare în fapt și în drept a măsurilor solicitate, iar nu și aprecierea temeiniciei ca însușire a deciziei organelor de jurisdicție de a reflecta realitatea obiectivă a faptelor, întrucât aceasta din urmă ar presupune o analiză și apreciere a probelor care au condus la respectiva decizie sau măsură (concretizată în cererea de reținere, arestare sau percheziție a deputatului ori a senatorului).

Din examinarea dispozițiilor art.I pct.18 [referitoare la modificarea art.24] și ale art.I pct.19 [referitoare la introducerea art.24²] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, rezultă că acestea nu se referă la ”temeiuri” de fapt și de drept ale cererii în cauză, în înțelesul art.72 din Constituție, ci la temeinicia motivelor (”motive temeinice”) care justifică luarea măsurii preventive sau dispunerea percheziției. Or, aprecierea temeiniciei acestor motive presupune o activitate de analiză și evaluare care excedează cadrului activității parlamentare, întrucât antamează problematica probelor existente în cauză, putând produce consecințe directe și indirecte pe terenul asigurării intereselor urmăririi penale sau al judecății. În acest sens este de altfel chiar punctul de vedere transmis în cauză de Președintele Camerei Deputaților, în care se reține că procedura parlamentară în acest caz ar presupune „o apreciere a membrilor Camerei respective, atât asupra susținerilor și probelor depuse de Parchet, cât și a susținerilor și probelor parlamentarului din cauza respectivă”, concluzia

exprimată fiind aceea că „pentru a constata se analizează probe și nu simple referate ale procurorilor.”

Acceptarea în consecință, în condițiile unei lipse de precizie a dispozițiilor criticate, a posibilității interpretării lor în sensul că Parlamentul, prin Camerele sale, precum și comisia parlamentară care are în competență analizarea situațiilor privind imunitatea, să procedeze la examinarea probelor care stau la baza cererii de reținere, arestare sau percheziție a unui deputat sau senator ori a cererii de începere a urmăririi penale a unui membru al Guvernului care are și calitatea de deputat sau senator, asemenea unui organ de jurisdicție, ar echivala cu admiterea unei ingerințe a Parlamentului în activitatea altor autorități publice, în contradicție cu dispozițiile constituționale referitoare la separația puterilor în stat. Încuviințând sau respingând cererea – care fără îndoială trebuie să fie motivată în fapt și în drept – Camerele Parlamentului nu se transformă într-un organ de jurisdicție. Acestea nu ”spun dreptul”, competență ce revine exclusiv instanței de judecată, ci apreciază dacă măsura solicitată are un temei serios pentru a justifica întreruperea exercițiului mandatului parlamentar. În acest scop, Parlamentul prin Camerele sale, comisiile parlamentare, pot solicita furnizarea de informații și precizări, fără a împieta însă asupra cercetării penale în cauză.

Astfel fiind, pentru evitarea oricărei confuzii între activitatea Parlamentului și a organelor de jurisdicție în materia procedurii ridicării imunității parlamentare se impune o redactare precisă și univocă a dispozițiilor legale care guvernează această procedură.

4. Curtea mai constată aceeași manieră confuză de redactare și în privința altor prevederi ale textelor de lege criticate. Astfel sunt alineatele (5) și (6) ale art.24², care, potrivit celor reținute de Consiliul Legislativ în avizul formulat în cauză, ar trebui să se refere la ”*cererea de începere a urmăririi penale*”, iar nu la ”*aprobarea cererii de începere a urmăririi penale*”. Deși la punctul 13 din Avizul Consiliului Legislativ referitor la propunerea legislativă pentru

modificarea și completarea Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor a fost formulată în mod expres recomandarea ca alineatele menționate să debuteze cu expresia *"Hotărârea privind cererea de începere a urmăririi penale...."*, aceasta nu a fost însușită de legiuitor. Aceleași constatări sunt valabile și cu privire la alin.(3) și (4) ale art.24 din lege, în ceea ce privește expresia *"Hotărârea privind aprobarea cererii ministrului justiției...."* aflată la începutul celor două alineate.

5. Întrucât, pentru considerentele arătate, întreaga reglementare a procedurii în caz de reținere, arestare sau percheziție a deputatului ori a senatorului, respectiv a procedurii în cazul cererii de începere a urmăririi penale a unui membru al Guvernului care are și calitatea de deputat sau de senator este lipsită de claritate și precizie, generând confuzii sub aspectul exercitării competențelor specifice Parlamentului, pe de o parte, și a celor specifice instanțelor judecătorești, pe de altă parte, Curtea constată că dispozițiile art.I pct.18 [referitoare la modificarea art.24] și ale art.I pct.19 [referitoare la introducerea art.24²] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, în ansamblul lor, sunt neconstituționale, fiind în contradicție cu prevederile Legii fundamentale cuprinse în art.1 alin.(4) care reglementează principiul separației puterilor în stat, în art.1 alin.(5) care reglementează principiul legalității și în art.126 alin.(1) referitoare la realizarea justiției.

XI. Curtea reține că a mai fost sesizată cu privire la neconstituționalitatea unor dispoziții ale Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor.

Această lege, adoptată de cele două Camere ale Parlamentului în ședința comună din 22 ianuarie 2013, în forma dată după reexaminarea la cererea Președintelui României (cerere formulată în 4 februarie 2013), a fost contestată la Curtea Constituțională de un număr de 25 de senatori, obiecția de neconstituționalitate fiind înregistrată în data de 14 februarie 2013. Autorii

obiecției de neconstituționalitate au criticat legea, în ansamblul său, sub aspectul procedurii de adoptare după reexaminarea la cererea Președintelui României, precum și, în mod special, dispozițiile art.I pct.3 [referitoare la modificarea art.7] și ale art.I pct.14 [referitoare la introducerea art.19¹] din lege. Prin Decizia nr.81 din 27 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.136 din 14 martie 2013, Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate și a constatat, în raport de criticile formulate, că dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor sunt neconstituționale după cum urmează: art.I pct.3, în ceea ce privește art.7 alin.(2) lit.d) din legea astfel cum a fost modificată, referitor la termenul de 45 de zile în care deputatul sau senatorul poate contesta la instanța de contencios administrativ raportul de evaluare al Agenției Naționale de Integritate; art.I pct.14, în ceea ce privește art.19¹ alin.(1) și (2) referitor la “*Conflictul de interese*”.

După operarea unor modificări în vederea punerii în acord a legii cu decizia Curții Constituționale mai sus menționată, și adoptarea legii în forma modificată, aceasta a fost contestată din nou la Curtea Constituțională, în data de 21 martie 2013, de un număr de 51 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Democrat Liberal. Aceștia au criticat art.I pct.14 [referitor la introducerea art.19¹ alin.(1)] din lege, arătând că acesta conservă, în parte, viciile de neconstituționalitate constatate de Curtea Constituțională prin Decizia nr.81/2013, precum și art.IV al legii, cu motivarea că depășește cadrul aceleiași decizii, precum și al cererii de reexaminare formulate de Președintele României. Prin Decizia nr.195 din 3 aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.223 din 18 aprilie 2013, Curtea a admis în parte obiecția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art.I pct.14 [referitoare la introducerea art.19¹ alin.1] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor sunt neconstituționale, în raport de criticile formulate, respingând totodată, ca

inadmisibilă, obiecția de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile art.IV din aceeași lege.

După operarea unor modificări, adoptarea și transmiterea la promulgare a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, Președintele României a formulat prezenta obiecție de neconstituționalitate, care a relevat existența altor vicii de neconstituționalitate ale dispozițiilor cuprinse în lege.

Astfel fiind, Curtea amintește considerentele cuprinse în Deciziile sale nr.81/2013 și nr.195/2013, în sensul ca, folosind acest prilej legislativ, la nivelul celor două Camere ale Parlamentului să fie revăzute textele constatate ca fiind neconstituționale, inclusiv cu referire la Regulamentele parlamentare, și să se asigure o corelare și o tratare unitară, într-un limbaj juridic clar și precis, a problematicii supuse reglementării.

Cu referire la instituția imunității parlamentare, respectiv a ridicării imunității, este recomandabil ca, pe baza celor mai bune practici în materie în statele membre ale Uniunii Europene, să se procedeze la elaborarea unei proceduri clare în cadrul Regulamentelor parlamentare. Aceste proceduri trebuie, pe de o parte, să asigure realizarea rolului constituțional al imunității parlamentare ca mijloc de protecție *”împotriva unor măsuri abuzive, determinate uneori de motive politice”* (astfel cum Curtea Constituțională s-a exprimat, de exemplu prin Decizia nr.270 din 10 martie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.290 din 15 aprilie 2008) iar, pe de altă parte, să nu încalce rolul și competențele altor instituții și autorități publice.

Curtea reține în acest sens, cu titlu exemplificativ, dispozițiile Regulamentului Parlamentului European, care, referindu-se în art.6 la ridicarea imunității, stabilește că, *”în exercitarea competențelor sale în ceea ce privește privilegiile și imunitățile, Parlamentul urmărește în special conservarea integrității sale ca adunare legislativă democratică și asigurarea independenței*

deputaților în îndeplinirea atribuțiilor care le revin.” De asemenea, referindu-se în art.7 la procedurile privind imunitatea, același Regulament prevede: *”Comisia poate emite un aviz motivat privind competența autorității în cauză și admisibilitatea cererii, dar nu se pronunță în nici un caz asupra vinovăției sau nevinovăției deputatului sau asupra oportunității sau inoportunității urmării penale a deputatului pentru opiniile sau actele care îi sunt imputate, chiar dacă examinarea solicitării îi permite comisiei să dobândească o cunoaștere aprofundată a cauzei.”* Tot astfel, Regulile de procedură ale Bundestagului, reglementând în anexa 6 principiile care guvernează problematica imunității parlamentare, stabilesc, în ceea ce privește deciziile în această materie, că privilegiul imunității este destinat în primul rând asigurării capacității Bundestagului de a lucra și funcționa; membrii acestuia sunt îndreptățiți să decidă fără a fi influențați de motive arbitrare. Decizia de ridicare a imunității este luată de Bundestag pe propria răspundere, punând în balanță interesele Parlamentului și pe cele ale altor autorități publice și luând în considerare interesele membrilor la care se referă. În cadrul acestei proceduri nu se realizează un examen al probelor, iar decizia adoptată nu conține o calificare a ceea ce este corect sau greșit sau o constatare a vinovăției ori nevinovăției.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituția României, precum și al art.15 alin.(1) din Legea nr.47/1992,

Cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și constată că dispozițiile art.I pct.18 [referitoare la modificarea art.24] și ale art.I pct.19 [referitoare la introducerea art.24²] din Legea pentru modificarea și

completarea Legii nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și primului-ministru și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din 19 iunie 2013.